

Algiri sebek Áp-tÁse.

Hozzájadt: hajásmester
2007. január 25. Csütörtök 18:37
Utolsó frissítés 2009. november 14. Szombat 10:27

A hajás Áp-tÁsÁnek egy internetrál letöltött terv alapján kezdtem hozzá, a cikkben az eddig megszokott mádon, "IÁp-srÁ-l-Áp-sre" mutatom be a hajás Áp-tÁsÁt.

2005 novemberben kezdtem el egy algári sebek Áp-tÁsÁt F. Chapman terve alapján. A terv itt látható, az internetről letölttem le, Ás egy digitális másolás Ázernél nyomtatattam ki 1: 50 méretarányban. A rajzon az eredeti IÁptÁk van adva svéd, angol Ás francia lábban, ebből kell Átszámolni metrikus mértékre.

Ráviden a hajás-pus tÁrtÁnetÁbál: barbareszk kalászok fejlesztették ki a XVII szd. elején a fÁldkÁzi tengerei gÁj, a tÁzerÁ fokozása Árdekben, megtartva az evezÁ hasznÁlat lehetÁsÁgÁt, Ás hasznÁltÁjk a XIX szd. kÁzepÁi Ájtette a spanyol Ás a francia haditengerÁszet is. Nem csak hadi, de kereskedelmi forgalomban is elÁfordult. Az Áp-tÁsÁ szokásos lamellÁs Ásszerakás mádszerrel indult, a terv alapján megrajzoltam a gerinc Ás borda sablonokat ezeket papÁ-rbÁl kivÁgtam Ás az alaplemeze tapÁtarasztÁval ráragasztottam, ez a mádszer sokkal pontosabb kivÁgÁst biztosít, mint a szokásos karbon papÁ-ros ÁtmÁsolÁs. ÁrdekessÁgÁp elmondom, hogy a bordasablonok kidolgozásÁ számÁ-tÁgÁpet hasznÁltam, a rajzokat scanneltem, kettÁvÁgtam, tÁkrÁztem, majd Ájra illesztettem, ez Ágy sokkal pontosabb elÁjárás mind a fÁloldal karbon papiros ÁtmÁsolÁsa. Persze ez egy tÁrelemjÁtÁk, mert ahhoz hogy pontosan illeszkedjen, szÁksÁg van a scannelÁs utÁn egy-kÁt fokos forgatÁsra, Ás a scannelÁsnál is el kell talÁlni a megfelelő bontÁst ahhoz, hogy a máret ne vÁltozzon. Mivel a bordarajz a palÁnkozott máreteket adja meg ebből a palÁnk vastagsÁgÁt - nálam 1mm - le kellett venni. A lamellÁk kivÁgÁsa utÁn a papÁ-rt lemosÁssal eltÁvolÁtottam, a hajás vÁzÁt ÁsszeÁllÁtottam, Ás a gÁrbÁleteknek megfelelően lecsiszoltam. VigyÁzni kell arra is, hogy a hajás elején Ás vÁgÁn, ahol a vÁ-zvonal hajÁsa nagy, a bÁvÁlÁ oldalon megfelelő rájhagyÁssal dolgozzunk, kÁlÁnben a palÁnkna nem lesz megfelelő a felfekvÁse.

Az Áp-tÁsÁ korai fÁziséjÁrÁl nincs kÁp, mert akkor mág nem volt digitális gÁp, ezÁrt csak szÁbeli beszÁjmolÁst. A gerinclemez kiszabÁsÁnÁl a gerincet figyelmen kÁ-vÁl hagytam, az csak kÁsÁbb kerÁl felragasztÁsra. EzutÁn kÁvetkezett a fedÁlzet palÁnkozÁsa, majd a mellvÁdet tartÁ bordÁk elkÁszÁ-tÁse, ehhez egy tartÁkeretre volt szÁami a sÁlya hosszÁjra csavarozott kÁt fÁggÁleges, a felsÁ rÁszÁn a mellvÁd Á-vÁnek megfelelően ledolgozott rÁteglemezbÁl Ás az erre szÁgezett vÁ-zsintes tartÁlemezbÁl Állt, aminek kÁzepÁt a mellvÁd felsÁ vonala szerint kivÁgtam, a bordÁk helyén kis bevÁgÁsokat alkalmaztam. A bordÁkat ezekbe illesztve a fedÁlzethez ragasztottam. EzutÁn a kÁtoldali ÁjgyÁ fedÁlzet kÁvetkezett. HasonlÁan oldottam meg az orr Ás a tat Áp-tÁsÁt is.

Mivel a hajás nem kitbál ÁpÁl a megfelelő nyersanyag elÁteremtÁsrÁl magamnak kellett gondoskodni, a bordÁkat Á gerinclemez kÁ-sÁrletkÁppen - sokaknak talÁn megdÁbbentÁ mádon -5 mm-es laminÁl padlÁbÁl kÁszÁtettem, tÁkÁletesen bevÁlt, kissÁ nehÁz fÁrÁszelni, de csiszolni annÁl kÁnnyebb Ás a palÁnkozÁs utÁn semmi nem látható belÁle. A tÁbbi anyag vÁrtÁs bÁkk, ami rági kiselejtezett irodabÁtorokbÁl származik, valamikor mág fÁbÁl gyÁrtott azokat. Marjai is ezt ajÁnlotta. Sajnos a kÁszlet lassan kimerÁl. A feldolgozÁshoz kell nÁhÁny alapgÁp, amit máj bemutatam egy korÁbbi cikkben. A bordÁzatra egy rÁteg palÁnk kerÁl, 1mm vastagsÁgÁ, 4mm széles, 120 mm hosszÁ csÁ-kokbÁl, de a vÁgeken természetesen elkeskenyednek, szélesednek Ás rÁvidÁlnek a szÁksÁg szerint felrakÁs a kÁvetkezÁ, a máretre vÁgott palÁnkot vÁzbe Áztattam, Ágy nagyon kÁnnyen hajlik. Az ÁlÁt Ás a kÁzt bordÁkat faipari ragasztÁval bekentem, a kÁt vÁgÁt pedig pillanat ragasztÁval ragasztottam, majd megfelelő hámasÁkletekre beÁllÁtott vasalÁval a helyén szájÁtottam, Ágy tÁkÁletesen idomul a felÁle, a ragasztÁ kÁtÁ zavarja, sÁt elÁsegÁti, hogy az anyag nedves. Arra kell nagyon vigyÁzni, hogy a bordÁk kÁzt a vasalÁt ne nyomjuk erÁsen, mert a palÁnk akkor belapulhat. A szÁgeztÁs ennél a máretarányÁl megvalÁsÁthatatlan, kÁpzeljÁk el, e cm-es szÁgefj a maketten 50- szer kisebb, 0,4 mm lenne.

Ásjabb kÁpek az Áp-tÁsrÁl:

Á

A továbbiakban kevesebb szöveg lesz, az Áp-tás folyamatát inkább képekben szeretném bemutatni.

{mospagebreak title=2.rész}

A cikk első részét azzal zártam, hogy az Áp-tás további folyamatáról is beszélem majd a cikkem megjelentetése után. Nos elérkezett az a pillanat, amikor azt hiszem, ezt érdemes megtennem.

Következzen először néhány tájékoztató:

A hajás Áp-tás famunkáiban semmi olyan nem volt, amit mások már ne láttak volna meg, úgyhogy azzal nem foglalkozom. A festéshez nincs valami nagy trükk, és főleg is tőle, mert ha ekkor az ember elront valamit, azt már lehet kijavítani. Ágy érzem most se nagyon remekeltem, először azt gondoltam, hogy csak pácolok és lakkozok, de a pácolás után olyan foltos volt a hajás oldal, hogy visszatértem a festéshez. Nem tudom, mások hogyan csinálják, nekem ez a pácolás sose jött be. A festés után, a festett részeket egyaránt matt fényű, hígított lakkal ecseteltem aranyozás volt a legkellemetlenebb, mert a festék olaj bázisú volt, beszívódott a maszkolás alá, és ráadásul napok kellett várni mire megszáradt.

Á

Á
Á

Á%os nÁhÁny kÁzeli kÁp:

Á
Á

Á
Á

Ami azt illeti fÁnykÁpÁsznak se vagyok igazÁn valami nagy tehetsÁg, sose sikerÁl igazÁn jÁ kÁpeket kÁszÁ-teni. tÁ sÁtÁt, vagy tÁ vilÁgos, vagy Áletlen, Ás mindig Áppen ott van ÁrnyÁk, ahol nem kellene.

ValÁszÁ-nÁ± a vaku a fÁ bÁnÁs, Ás termÁszetes fÁnyben biztosan jobb lenne, de hÁt egy panelban hol van termÁs fÁny.

Ebben az ÁllapotÁban a hajÁst mÁr csaknem teljesen kÁsz, mÁg a tatsÁtor vÁzÁjt kell elkÁszÁ-teni, Ás a taffelÁpÁ-tmÁny oldalÁra, az ÁgyÁ° lÁ'Ások alÁ jÁn mÁg mindkÁnt oldalon 6db dÁ-szÁ-tÁ' tÁbla, ami sajnos a terv kidolgozva, arra nekem kell valamifÁle arabeszket kiÁtlenem. De ezeket majd csak kÁsÁ'bb fogom megcsinÁlni, kell valami vÁltoztatossÁg a munkÁjban.

Ápp ezÁrt most ÁttÁrek az Ágyuk elkÁszÁ-tÁsÁre. Kell 4db elÁ'renÁzÁ' 12 fontos, 16 db oldalra nÁzÁ' 6 fontos, Á fontos a taffelÁpÁ-tmÁnyre, Ágyhogylasz mivel foglalkozni az elkÁvetkezendÁ' tÁli estÁken. Azt, hogy mikÁpp gyÁrt mÁg nem dÁntÁttem el, valamikor kÁ-sÁrleteztem ÁlomÁntÁssel, nos akkor nem valami jÁl sikerÁlt, most Ájra megprÁbÁlom, ha nem jÁn be, akkor esztergÁlyozom fÁbÁl, mert fÁmesztergÁjm nincs.

TehÁt valÁszÁ-nÁ±leg januÁr is lesz mÁr, mire a kÁvetkezdÁ' rÁsz sorra kerÁlhet, addig is mindenkinek jÁ ÁpÁ-tÁst.

hajÁsmester

{mospagebreak title=3. rÁsz}

Jácskáján megkésve, aminek okairól nem akarok írni, folytatom a sebek áprós-társának bemutatását, ami az ügyek elkészítéséről szól. Ez annak is komoly munka, aki ehhez megfelelő gépekkel rendelkezik, hájt még az olyannak, aki ehhez semmi sincs. Mit tehet? Elkészítette, ha van hozzá egy alkalmas ismerőse, vagy készen megvásárolja, vagy valahogy megkésze vele.

En ezt csináltam. Először próbálkoztam az alomintéssel. Köt probléma adódott, az alom felhúléte túl durva lett még talán le lehetett volna csiszolni, de az intécsbe nem tudtam megfelelően készpontos furatot készíteni. Furat nélkül az ügyös meg semmilyen.

Esztergálni fűzőt, csak ez maradt, mert ehhez egy eszközt otthon is össze lehet barkácsolni. Mint ezt itt.

Az alapja egy falpra rögzített műanyagcsigákra készült, aminek fejébe egy levágtott fejű facsavart fogtam, vele szembe tartva csigákra egy L alakúra készített lapba szűllyesztett jütők villanymotor tengelye. Egy készítményből lemez készült. Túl sokat nem akartam vele bajlódni, ezért csak ideiglenesen lett rögzítve az egysz pillanatszerűtől. Megfelelő vastagságú fa rődből levágtam az alapanyagot, a köt végébe szűkséges vastagságú fűrészvel befűtöttem egyik felét behajtottam a facsavarba, a másikat a villanymotor tengelyére húztam és májra indult is az esztergályozás. A furat készpontos lett. A köt csigák egybeesésének a pontossága nem olyan fontos, mert a kész is kőzzel kell vezetni. Az elkészült ügyös oldalát árttam és egy vékony rődből levágtott csapot vertem bele. Most májra csatlakoztatva bronz szálra akril festékkel kellett lefesteni és kész. Persze nem olyan látványos mint a fém, de ha jól megválasztjuk a fémbe a esztergályozott ügyös sem éppen teljesen megoldható a korabeli lávegeknek. Itt mindenféleképpen a precizitás lenne a jés, de házilag kivitelezhetetlen.

Az ügyőtalpak elkészítéséhez az itt látható fém sablont készíttettem. Ezt egy megfelelő vastagságú rődből elkészítettem, egy krokodil csipesszel rögzítettem, a szabad végénél satuba szorítottam, a hozzájárulhat a készeken lombfűrésszel körbe vágtam, aztán tűreszelővel kiigazítottam, majd kivéve a satuból a másikat oldalánál befogtam és megmunkálva befejeztem. A kerekeket a csigákhoz hasonlóan mádon esztergályoztam, az összeragasztás megkezdése után nehézséget nem okozott, ahogy a tengelyek elkészítése sem. Aztán pácolás, és a csigák felhúléte a lafettára. Itt a szűgnek elő kell írni, mert a lábnak beverhetetlen, vagy mindent szétrepeszt. Hogy miért nem festetem párosra az ügyőtalpakat? Mert úgy gondoltam, ez egy kalászhajás, ráadásul berber, és nem valószínű, hogy mindenben készvették az európai szokásokat.

Az ügyök felrakása a fedélzetre nem jelentett igazán nagy munkát, mert a tervből teljesen nyilvánvaló, hogy fixre voltak készve és nem rendelkeztek vontatók készletekkel, azaz nem lehetett előre hátra mozgatni őket. Akkor hogyan tárták fel? Nos a korláton áthajolva, ami nem lehetett valami kellemes elfoglaltság egy átkészítésében. Azért volt mindez így, mert a mozgatáshoz nem volt előg hely. Ezért nincs ügyőablak sem.

Végül a hűtőnyű kész a hajórára, melyen májra rajta van a tártó vőza, és a taffelópátmány oldaldőlése is. Ez fű kifaraghatatlan volt. Ezt az egyszerre dőlt vékony rődzdről hajlítottam és aranyfestéssel ellátva, az oldallapok ragasztottam, nem éppen a legjobban sikerült.

Á

Â Ezek a képek kiss  jobbak mint az előzőek, mert természetes f nyben készültek,  s megtanultam azt is, hogy felbontással nem szabad dolgozni, mert ez olyan hatást kelt, mintha nagy t  alá helyzen nk a haj t, ami  gy a részletekben már nem valami szép képet mutat. A képélesség még mindig nem a legtökéletesebb.

Az építésben m r jóval előbbre tartok, a vitorlákat megvarrtam, most készülnek a vitorla rudak. A befejező cikkem fog sz lni.

 cedv zzlettel: hajómester

 

{mospagebreak title=4.r sz} 

Ebben a részben a vitorlázat elkészítéséről, a k t fon sr l, a haj ra való felszerelésről tájékoztatom az

Megfigyeltem, a haj  p t sr l sz l  cikkek nem sokat foglalkoznak ezzel a t m vel, ezért a bemutatást most b veszem az előző részekhez képest.

 

A hajó vitorl zata az alábbi tervrajz szerint k sz l t 

Â

Â

Ez egy spanyol sebek vitorla tervezete, de mivel a hajás 80 %-ban megegyezik az algá-ri sebekkel, a vitorlájzat is bizonyára hasonlász volt.

Â

A vitorlájzat szánához a rozsdavárás szánt vőlasztottam, ami Mediterráneumban elöggö elterjedt volt, ahogy az tő korabeli festményen is láthatász. A kalászok főtőttöb kedveltök ezt a balász szint, ami már a lőtvőnyőval fölelmet keltett. Kősző-tőshez legjobb a sokat hasznőlt, agyonmosott pamutvőszon. Ebben a szőnben nem volt, ezőrt őjat kelle vőszőrolnom, de a felhasználőis előtt jász vőzben alaposan kifőztem, ami csőkkentette a merevsőgő. Az alőbbiakban tatvitorla elkősző-tőstő lőjthatjuk

Â

Â

A vitorla kiszabőshoz a tervrajzř mősolatot kősző-tettem egy papő-rlapra. Erre rőrajzoltam a beszegőre szőnt kőtszeri felhajtőshoz 10 mm-t. Ez az anyag vastagsőgőit őő főőgg, a vastagabb anyagnőil tőbbet, a vőkonyabbnőil kevesebbet kell. A vitorlacsőkok varrősi vonalait is őbrőjoltam, ami megkőnnyő-ti majd a tovőbbi munkőit. Ez a szabősminta.

ő vősznat kemőnyő-tő's vőzbe őjztattam, majd finoman kivasaltam. Ettől a vőszon merev lesz, ami megkőnnyő-ti ős pontosabbő teszi a szabőst. A szabősmintőit a vőszonra helyezve, nőhőny ponton ragasztő szalaggal a vőszonhoz rőgző-tve, puha, 2B-s, tompa hegyő ceruzőval ős egy vonalšval előgezttem a kőrberajzölőst. A szabősmintőit az anyagrőil levőve, a hiőnyző rőszeket kiegősző-tettem Arra is figyelni kell, hogy az anyag szővősi vonalai megfeleleő eszenek. Ezt kőőlőősen a hőromszőőg alakő vitorlőknőil lehet elszőrni.

A kővetkező lőpősbő varrőšgőppel vőgigvarrtam a vitorlacsőkokat imitőő vonalat, majd jő őles ollőval kőrbevő a rajzot. A vitorla hosszabb oldalőnőil pontosan a szabősi vonal mentőn, a tőbbi rőszőn kb. olyan 2 cm rőhagyőssal. Ez azőrt kell, nehogy a kőšőbbiek sorőn kellemetlen meglepetősbő legyen rőszőőnk azől, hogy nem lesz elegendő a anyag. A felhajtő, a varrőš sorőn az anyag hőződik. Az utolső oldal beszegőšőnőil nem biztos, hogy az eredetileg rajzolt vonalon adja ki a megfeleleő alakot, ezőrt minden beszegőš utőn a szabősmintőil ellenőrizzőő, ős ha kell, a rajzot mőšdoső-tjük. A sablonř termőszetesen a mőr beszegett oldal rőhajtősi főő lővőgjük.

Â

Â

Â

Â

A hosszabbik oldal mentén megkezdtem a beszélgetést. Ennek első lépéseket a vitorla szegélyét bevezetem, azt a felhajtási vonalra fektetve egy 15 cm hosszú fémlemezt, forrasztással a csatlóval felereltem rá a kábelre és a rősztet a szájra vasaltam. Lépéseket ilyen módon végigmentem a vitorla oldalán. Ezt megismételtem újra a második felhajtással is. Ekkor már nem vizeztem, mert a víz az első felhajtás visszaegyenesezik. Ha a gyerekek voltak, a vitorla szegélye teljesen egyenest fog adni.

Á

Á

Aztán varrásokkal végigvarrtam, majd a többi szegélyt megismételtem ezeket a lépéseket. Előtte persze a felhajtási vonal mentén levágtam. Az első vitorla kivételével minden szegély pontosan a vonalra került, ott kissé igazítani kellett. Ilyen okok miatt, ezért mindig a hosszanti varrások cső-kokra merőleges oldalt hagyjuk utolsónak, mert nem mutat valami jó, ha az oldal nem párhuzamos a cső-kokkal. Ez a leírás természetesen csak a latin vitorlára igaz, más alakoknál más a szabály.

Lehet más módszer is. A behajtott félre egy maszkoló cső-kot ragasztunk. Ilyenkor a vízszint nem vizezzük. A felhajtás ugyanúgy történik, mint az előző esetben, vasalással a cső lemezzel. Végül a ragasztó cső-kot lefejtjük a behajtott végére vasaljuk. A cső-k leszedése meglehetősen macerás, ha ugyanis nem vagyunk átvatosak, a szőlőszőlőket magával viszi az anyag rojtos lesz. Ezért nem szoktam alkalmazni, annak ellenére, hogy sokkal pontosabb eredményt érhet el vele, mint az előzőben leírt módszerrel. Ha valaki kissé merev vitorlaszövet akar, a papírt akár szegélyben is hagyhatja,

A vitorlákra még egy erősítő cső-kot is kellett varrni a fogószálak kábeleket számára. Ez úgy készült, hogy egy 10 mm vízszintes cső-kot oldalánál 3-3 mm-t felhajtottam kábelzár, a vitorlára rajzolva a felvarrás helyét, 5 cm-ként technokorodragasztottam, majd levartam. Ez volt a legnehezebb.

Aztán a kész vitorlát újra jó kimostam, az átvatoson kivasaltam. Ez az átvatos azt jelenti, hogy a vasalás csak a helyére kerül, nem hűtjük, mert ekkor a vitorla olyan mértékben deformálódik, hogy kezdhetjük el a munkát a munkát.

A vitorlát kábelzárrel is el kell látni. Ezek a szegélykötések a fogószálak kábeleket. A fogószálak kábeleknél jelentkező gyakori probléma, a kábeleket vissza állnak, gyakran természetellenes pozícióba vesznek fel. Ezen ön úgy segítettem, hogy a végüket egy csepp ragasztással a vitorlához.. A többi munkát nem akarom részletezni, mert az egy szakkönyvet is megírtam.

Miután elkészültek a vitorlák nekikezdtem a vitorla rudaknak. Ezt a sorrendet mindenkinek ajánlom, mert a vitorlát a legnagyobb igyekezettel sem sikerül mindig pontosan varrni, azaz ha a kész vitorlák a vitorlák bizonyul az nagy bosszúság. Az OBI-ban vásárolt barna rudakból faragtam ki ezeket megfelelő alakra a cső mentén. Az első cső felváltva a rudat darabokból készült. A rudakat erősen hűtött barna festékkel szívtattam.

A kátfalászerelési munkákat nem akarom részletezni, mert erről is rengeteg az irodalom. A kátfalászat a tervrajz alapján készíthető.

A kátfalákat Á-gy fontam. Primitív, mint minden magam készítetté gép, de jóval másképp.

Á
Á

Á

A kátfalék anyaga Anchor nevű horgoláscső. Kapható 10, 20, 40, 60, 80 mm-es vastagságban. Az ettől vastagabb kátfalákat persze sodorni kell. Ezek kombinációjából viszont rengeteg sok máret hozható ki, olyan sok, amennyire nincs is szükség. Mivel csak fehér szálban kapható a festés kikerülhetetlen volt. Ez a használati utasítást követve egyszerű dolog. Az állás kátfalához barna ruhafestéket használtam. Mivel a gombolyag egyben nem festhető, motring kátfaláttem beléle úgy, hogy a dohányzást asztal szélére tekertem, hogy fessze ne gabalyodjon több helyen csőrnél. lazán átkátfalattam, aztán festettem, szárítottam, majd egy paprhengerre csavartam. A futás kátfalászat festéséhez alábbi keveréket használtam. Egy dl vízben megfázok 2 db teafiltert, 2 kávfőzőskanál kávfőt és egy csipetnyi szárga ruhafestéket teszek bele, ezzel egy tejeskávő szálnál fesszetélt kapok. A fonalat egyszerűen átházom az oldaton, paprhengerre csavarom és szárítottom, úgy ahogy a kátfalát készítem.

Egy jó tanács. A kátfalákat mindig a sodrás elát fessék meg.

Kátfalék a hajás kátfalászatról és vitorlázásról.

Á
Á

Á
Á
Á
Á

Á
Á
Á
Á

Á
Á

Á
Á

Á
Á
Á
Á

Á

Eredetileg úgy terveztem, hogy ez lesz a befejező rész, de nagyon sok munka van még hozzá. Olyanok, mint a csónak, a horgony, evezők stb, ezért ez a rész nagyon hosszú lenne. Így gondoltam, hogy az eddigi építést most ismertető további munkáim pedig egy újabb cikket írok majd.

Huszár László